

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 9 juli 2013

om Sveriges nationella reformprogram 2013, med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram för 2012–2016

(2013/C 217/21)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionsätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 26 mars 2010 antog Europeiska rådet kommissionens förslag till en ny strategi för sysselsättning och tillväxt, Europa 2020, som bygger på en utökad samordning av den ekonomiska politiken med inriktning på ett antal nyckelområden där åtgärder behövs för att stärka förutsättningarna för hållbar tillväxt och konkurrenskraft i Europa.
- (2) Den 13 juli 2010 antog rådet en rekommendation om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik (2010–2014) och den 21 oktober 2010 ett beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik ⁽³⁾, vilka tillsammans utgör de integrerade riktlinjerna. Medlemsstaterna uppmanades att beakta de integrerade riktlinjerna i sin nationella ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ Upprätthålls för 2013 genom rådets beslut 2013/208/EU av den 22 april 2013 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (EUT L 118, 30.4.2013, s. 21).

(3) Den 29 juni 2012 beslutade medlemsstaternas stats- och regeringschefer om en tillväxt- och sysselsättningspakt, som ger ett enhetligt ramverk för insatser på nationell nivå, EU-nivå och euroområdesnivå med hjälp av alla tänkbara medel, instrument och politiska åtgärder. De beslutade om insatser som ska utföras på medlemsstatsnivå och uttryckte i synnerhet sitt fulla åtagande att uppnå målen i Europa 2020-strategin och genomföra de landsspecifika rekommendationerna.

(4) Den 10 juli 2012 antog rådet en rekommendation ⁽⁴⁾ om Sveriges nationella reformprogram för 2012 och avgav ett yttrande om Sveriges konvergensprogram för 2012–2015.

(5) Den 28 november 2012 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som markerar inledningen av 2013 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den 28 november 2012 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om varningsmekanismen, i vilken Sverige identifierades som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.

(6) Europaparlamentet har vederbörligen involverats i den europeiska planeringsterminen, i enlighet med förordning (EG) nr 1466/97, och antog den 7 februari 2013 en resolution om sysselsättning och sociala aspekter i den årliga tillväxtöversikten 2013 och en resolution om bidraget till den årliga tillväxtöversikten 2013.

(7) Den 14 mars 2013 godkände Europeiska rådet prioriteringarna för att säkerställa finansiell stabilitet, budgetkonsolidering och åtgärder för att främja tillväxt. Europeiska rådet betonade behovet av att eftersträva differentierad och tillväxtvänlig budgetkonsolidering, återställa normala villkor för utlåning till näringslivet, främja tillväxt och konkurrenskraft, ta itu med arbetslösheten och krisens sociala följdverkningar samt modernisera den offentliga förvaltningen.

(8) Den 10 april 2013 offentliggjorde kommissionen resultaten av sin fördjupade granskning av Sverige, i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Sverige har makroekonomiska obalanser som kräver övervakning och politiska åtgärder. Det är särskilt viktigt att man fortsätter att uppmärksamma den makroekonomiska utvecklingen i fråga om privat skuldsättning och skuldeddragning, särskilt i kombination med de återstående ineffektiva inslagen på bostadsmarknaden. Även om riskerna med det stora överskottet i bytesbalansen inte kan jämföras med riskerna med stora underskott, kommer kommissionen att fortsätta att övervaka utvecklingen av Sveriges bytesbalans.

⁽⁴⁾ EUT C 219, 24.7.2012, s. 85.

- (9) Den 19 april 2013 lade Sverige fram sitt konvergensprogram för perioden 2012–2017 och sitt nationella reformprogram för 2013. I syfte att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (10) Baserat på en bedömning av konvergensprogrammet enligt förordning (EG) nr 1466/97 anser rådet att det makroekonomiska scenario som ligger till grund för de finanspolitiska beräkningarna i programmet är rimligt för 2013. Enligt den svenska regeringens prognos blir BNP-tillväxten 1,2 % och 2,2 % för 2013 respektive 2014, medan kommissionens prognoser säger 1,5 % respektive 2,5 %. Målet för den finanspolitiska strategi som beskrivs i konvergensprogrammet är att säkerställa långsiktigt hållbara offentliga finanser genom att iaktta reglerna i det svenska finanspolitiska ramverket, inklusive målet att uppnå ett överskott i den offentliga nettoupplåningen på 1 % av BNP över konjunkturcykeln. Saldot i de offentliga finanserna gick från ett mindre överskott på 0,2 % av BNP för 2011 till ett underskott på 0,5 % för 2012. I konvergensprogrammet bekräftas det tidigare medelfristiga budgetmålet på minus en procent av BNP. Det medelfristiga budgetmålet ligger i linje med stabilitets- och tillväxtpaktens krav. Konvergensprogrammet förutspår, enligt den omräkning som kommissionen gjort, ett strukturellt saldo som kommer att förbättras från ett mindre underskott på runt 0,4 % av BNP för 2012–2013 till ett överskott från och med 2014. Därför kommer det medelfristiga budgetmålet sannolikt att uppfyllas under programperioden. Enligt uppgifterna i konvergensprogrammet bör tillväxttakten i de offentliga utgifterna, efter diskretionära åtgärder på inkomstsidan, överskrida det medelfristiga referensvärdet för den potentiella BNP-tillväxten för 2012 och 2013, men torde bli lägre än det värdet 2014. Även om man tar hänsyn till eventuella ytterligare expansiva diskretionära åtgärder under 2014, är risken för budgetmålen begränsade. Enligt konvergensprogrammet väntas skuldkvoten, som ligger under BNP-referensvärdet på 60 %, tillfälligtvis öka till 42 % av BNP för 2013, men sjunka till under 40 % av BNP för 2015. Enligt kommissionens prognoser kommer skuldkvoten att sjunka till 39 % under 2014.
- (11) Den höga skuldsättningen i den privata sektorn (235 % av BNP för 2012) fortsätter att vara ett orosmoment. Hushållens skuldsättning, som ligger på runt 80 % av BNP eller cirka 170 % av den disponibla inkomsten, har inte stabiliserats för närvarande på senare tid och kommer troligtvis inte att sjunka på kort sikt med tanke på den fortsatta kreditillväxten och den långsamma amorteringstakten på bostadslån. Den gällande avdragsrätten för utgiftsräntor och den låga årliga fastighetsskatten gör att den svenska bostadsbeskattningen gynnar skuldsättning, vilket bidrar till den höga länenivån. Det relativt stora gapet mellan den effektiva marginalskattesatsen på skuldfinansiering respektive finansiering med eget kapital av nya investeringar tyder dessutom på en skevhet som gynnar företagets skuldfinansiering. Sverige har nyligen begränsat företagets möjlighet till ränteavdrag för interna lån, men har inget fullständigt system för att korrigera den skevhet i skattesystemet som gynnar skuldsättning framför finansiering med eget kapital. Företagens skuldsättning är fortfarande stor med 149 % av BNP.
- (12) Den svenska bostadsmarknaden har varit stabil på senare tid, men förblir en potentiell källa till instabilitet. På utbudssidan uppvisar den svenska bostadsmarknaden en viss ineffektivitet som kan bidra till att driva upp bostadsspriserna och skapa oönskade inlåsnings effekter. Bygginvesteringarna i Sverige är bara hälften så stora som de nordiska grannarnas, både i förhållande till BNP och befolkningen. Det tar ofta flera år att starta ett nytt projekt till följd av långdragna kommunala planprocesser. Effektivare processer skulle göra bostadsutbudet flexibla, främja konkurrensen i byggsektorn och sänka byggkostnaderna. Ytterligare reformer av hyressättnings systemet krävs för att marknadskrafterna ska skapa ett optimalt utbud av hyresrätter till adekvata priser. Genom att ta itu med den ineffektiva bostadsmarknaden kommer man troligen att bidra till att hushållens belåning sjunker, eftersom de båda problemen hänger samman.
- (13) I Sverige är arbetslösheten bland ungdomar, personer med invandrarbakgrund och lågutbildade i allmänhet mycket högre än för resten av befolkningen i arbetsför ålder och över EU-genomsnittet. Sverige har vidtagit många nya relevanta åtgärder för att ta itu med problemet. Åtgärder för att integrera personer med invandrarbakgrund på arbetsmarknaden har redan gett resultat i form av lägre arbetslöshet, men det krävs fortsatta satsningar för att minska klyftan mellan dem och resten av befolkningen. Hittills har unga människor inte märkbart gynnats av åtgärderna. Ett antal lovande åtgärder har dock vidtagits eller är på gång; det gäller bland annat stöd till yrkesintroduktionsavtal inom ramen för den svenska modellen för lönebildning där arbetsmarknadens parter är helt självständiga. Satsningar på lärlingsplatser och andra typer av yrkesutbildning är också högst relevanta, men de måste vara mer ambitiösa om de ska få önskad effekt. Fortsatta framsteg krävs när det gäller att se över arbetsrätten och utnyttja fördelarna med jobbgarantin för ungdomar. Fler skraddarsydda åtgärder för de med störst behov är att föredra framför allmänna subventioner. Enligt den svenska jobbgarantin ska unga människor som söker arbete via arbetsförmedlingen och som redan varit arbetslösa i 90 dagar erbjudas riktad hjälp för att förbättra sina chanser att hitta arbete och utbildning. Jobbgarantin verkar dock för närvarande vara mindre effektiv när det gäller ungdomar som varken går någon utbildning eller är inskrivna hos arbetsförmedlingen. I linje med 2012 års rekommendation har Sverige

beställt en utvärdering av vilka effekter den sänkta mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster har fått på priser, löner och sysselsättningen bland ungdomar. De första resultaten ska presenteras i januari 2014 och de definitiva slutsatserna 2016. Denna utvärdering är viktig med tanke på att åtgärdens kostnads-effektivitet har ifrågasatts.

- (14) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen genomfört en omfattande analys av Sveriges ekonomiska politik. Den har bedömt konvergensprogrammet och det nationella reformprogrammet samt lagt fram en fördjupad granskning. Den har beaktat inte bara programmets relevans för en hållbar finanspolitisk och socioekonomisk politik i Sverige utan även i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i Europeiska unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Kommissionens rekommendationer inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–4 nedan.
- (15) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet, och dess yttrande⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.
- (16) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet och konvergensprogrammet. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 2 och 3 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Sverige att vidta följande åtgärder under perioden 2013–2014:

1. Genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att fortsätta att driva en tillväxtvänlig finanspolitik och bevara sunda offentliga finanser som garanterar att det medelfristiga budgetmålet kan iaktas under programperioden.

2. Fortsätta att ta itu med riskerna med den privata skuldsättningen genom att minska den skevhet i bostadsbeskattningen som gynnar skuldsättning genom att fasa ut avdragsrätten för ränteutgifter för bostadslån och/eller höja fastighetskatterna. Vidta ytterligare åtgärder för att främja ansvarsfull utlåning genom åtgärder som stimulerar amortering av bostadslån. Ytterligare minska den skevhet i företagsbeskattningen som gynnar lånefinansiering.
3. Öka effektiviteten på bostadsmarknaden genom fortsatta reformer av hyressättningssystemet och stärka avtalsfriheten för enskilda hyresgäster och hyresvärdar. Främja ökad konkurrens i byggsektorn och se över processerna för fysisk planering, stadsplanering och tillstånd för att öka öppenheten, förkorta ledtiderna och minska hindren för marknads-tillträde för byggföretag.
4. Förstärka ansträngningarna för att förbättra integrationen på arbetsmarknaden för lågutbildade ungdomar och personer med invandrarbakgrund genom kraftfullare och mer mål-inriktade åtgärder för att stärka deras anställbarhet och efterfrågan på dessa gruppers arbetskraft. Stärka satsningarna på att underlätta övergången från skola till arbete, bland annat genom bredare användning av lärande på arbetsplatsen, lärlingsplatser och andra avtalsformer som kombinerar arbete och utbildning. Komplettera ungdomsgarantin så att den bättre omfattar ungdomar som varken går någon utbildning eller fortbildning. Genomföra och dra slutsatser av utvärderingen av effektiviteten av den sänkta mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster till stöd för nya arbetstillfällen.

Utfärdad i Bryssel den 9 juli 2013.

På rådets vägnar
R. ŠADŽIUS
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.